

באוניברסיטת תל-אביב

המערער (הנקבל):

ע"י בא כוחו אלירן דרוקמן

נגד

המשיבה (הקובלת): אוניברסיטת תל אביב

ע"י בא כוחה עו"ד ירון זהבי

פסק דין

1. המערער הינו תלמיד בפקולטה למדעי הרוח בחוג להיסטוריה. במסגרת קורס בפקולטה היה על הנקבל להגיש עבודת פרוסמינריון. עפ"י כתב הקובלנה מבדיקת העבודה עלה כי הנקבל הגיש עבודה אשר הוצעה לרכישה באינטרנט.
2. הנקבל הודה בעובדות כתב הקובלנה, הורשע בעבירה של הונאה והפרת הוראות ועונשו נגזר על ידי סגן הממונה על המשמעת.
3. הרכיב המרכזי בעונש היה הרחקה לשני סמסטרים- סמסטר ב' תשע"ב וסמסטר א' תשע"ג.
4. המערער מבקש להמיר את ההרחקה של הסמסטר השני בהרחקה מסמסטר הקיץ המצוי בתווך שבין שני הסמסטרים אשר מהם הורחק המערער. בדיון נפרשה בין הצדדים מחלוקת אם בכלל קיים סמסטר קיץ בחוג הנדון שכן בסמסטר הקיץ מתקיים רק קורס בודד אשר אינו מהווה חלק מתכנית הלימודים, ואשר מועבר על ידי גורם חיצוני לאוניברסיטה מצד אחד, אך מן הצד השני בחינת המעבר שבתום אותו קורס מהווה דרישת קדם לקורסים הנלמדים בפקולטה בשנה שלאחר מכן.
5. הקובל הסביר בפני בית הדין כי מקובל על הקבילה שבנסיבות מסוימות סמסטר הקיץ ייחשב במניין הסמסטרים של עונש ההרחקה המינימאלי הקבוע בתקנון לעבירות הונאה (שנה אחת) ואשר נהוג בפועל להחשיבו כהרחקה משני סמסטרים. ואולם, לשיטת הקובל לא היה זה המקרה המתאים להחשיב את סמסטר הקיץ במניין הסמסטרים האמור וזאת הן לאור חומריתה של העבירה והן לאור העובדה שבסמסטר הקיץ של החוג הרלוונטי מתקיים קורס אחד בלבד ובמתכונת המיוחדת הנזכרת לעיל. לשיטתו, בנסיבות אלו אין לומר כלל כי מתקיים בפקולטה סמסטר קיץ שניתן להרחיק ממנו את הסטודנט.
6. בפתח הדברים נציין כי ערכאת הערעור איננה מתערבת בקביעת העונש אלא במקרים שבהם קיימת סטייה ניכרת של העונש שנקבע בערכאה קמא מרף הענישה המקובל באוניברסיטה או כאשר יש צורך לשנות את מדיניות הענישה הנוהגת.
7. המקרה שלפנינו בוודאי שאינו נופל לקטגוריה הראשונה. קיימים מקרים רבים של הרחקה לשני סמסטרים בעבירות הונאה דומות כאשר בתווך שבין הסמסטרים מהם מורחק הסטודנט מצוי גם סמסטר קיץ. קיימים אמנם גם מקרים אחרים שבהם סמסטר הקיץ נספר כאחד משני הסמסטרים של ההרחקה אך קיומם של מקרים מעין אלו אינו מלמד על סטייה משמעותית מרף הענישה הראוי כאשר סמסטר הקיץ אינו נלקח בחשבון.

8. כאן המקום לציין כי אנו מסתייגים מהנוהג להכליל את סמסטר הקיץ כדבר שבשגרה כאחד משני הסמסטרים המרכיבים את עונש המינימום של הרחקה בגין עבירות הונאה. דברים אלה נכונים בכלל ובפרט כאשר מדובר בסמסטר קיץ קיטע כדוגמת זה שבעניינו, אשר אכן יש ספק אם אפשר להגדירו כסמסטר קיץ, ולאחר שבמהלך הדיון בערעור הובהר שהרחקה ממנו לא תדחה את תאריך סיום הלימודים של הסטודנט. תקנון המשמעת נוקב בעונש מינימום של שנה ולא בכדי והרחקה מסמסטר קיץ כאחד משני הסמסטרים המרכיבים את עונש המינימום פוגעת בכוונה שמאחורי תקנון המשמעת.

9. לאור האמור לעיל אנו מנחים את וועדת המשמעת במקרים עתידיים לראות את עונש המינימום הקבוע בתקנון המשמעת בגין עבירות הונאה כדרישה להרחקה מסמסטר האביב והסתיו או לחלופין הסתיו והאביב, אך לא כהרחקה מסמסטר האביב והקיץ או לחלופין הקיץ והסתיו.

10. אין מנוס גם מלהתייחס במקרה זה לנסיבות המחמירות של עבירת הונאה אשר נעשתה תוך רכישה של עבודה אחרת. כפי שצוין במספר פסקי דין של ועדת המשמעת רכישת עבודה מהווה עבירת הונאה חמורה מהעתקה שאינה מלווה באתנן כספי. לצערנו קיים מנגנון מפותח מחוץ לאוניברסיטה המציע לתלמידי האוניברסיטה את ההזדמנות לרכוש עבודות במקום למלא את חובותיהם האקדמאיות. תשלום למנגנון זה מטפח אותו וגורם בכך להחטאת תלמידים נוספים. העתקה שכזו מצדיקה אפוא ענישה חמורה במיוחד ובהקשר זה יש לציין גם את העובדה שחשיפת עבירת הונאה שכזו קשה יותר מהעתקה סתמית ממקור ציבורי אשר הגישה של הבודק אליו קלה באופן יחסי. אנו מנחים אפוא את ועדת המשמעת במקרים עתידיים להעניש בחומרה יתירה עבירת הונאה אשר בה מעורבת רכישה של עבודה ולטעמינו במקרה הרגיל מדובר למצער בתוספת של סמסטר אחד של הרחקה בפועל לעונש.

11. בשולי הדברים נציין הסתייגות מסוימת מהערה של סגן הממונה על המשמעת בפסק דינו לגבי אי הרלוונטיות של שירותו הצבאי הקרבי של הנקבל כשיקול בענישה. לטעמנו כל תרומה מתמשכת של הנקבל לציבור יכולה להוות רכיב רלוונטי בענישה אף שבוודאי על ועדת המשמעת לקחת בחשבון אפשרויות מגוונות למימוש תרומה זו.

12. לסיכום, במקרה שלפנינו מדובר בענישה אשר אינה חורגת באופן משמעותי מרף האוניברסיטה המקובל באוניברסיטה. נציין כי קיימת הקלה משמעותית בכך שהמערער הורחק משני סמסטרים אך אלו הוגדרו בפסק הדין כ"שנה" שכן הרחקה בפועל לשנה נרשמת בגיליון הציונים של הסטודנט ומכתימה אותו. סגן הממונה החליט להסתפק בעונש הרחקה של שני סמסטרים ואין אנו מתערבים בהכרעה זו.

פרופ' שרון חנס

פרופ' עינת פלד

מר בן דגני
חבר בית הדין

אב בית הדין

חברת בית הדין

10.5.2012

פסק הדין יפורסם ללא שם הנקבל